

..ואיתי בחורים צעירים מתים, ואף אחד מהם לא צעק, לפני שנפל: „טוב למות

..חרא!“; ויום אחד אמר: „אל תספרו לאשתי! היא תיכעס עלי כל החיים!“ -

אנחנו רק נופלים בין הכיסאות שלכם!

הצנחנים מתקדמים לכיוון איסמעיליה מערב לתעלת סואץ

אים, כאילו שיחקנו באיזו הצגת מחורר-בנת. אני לא הבנתי בכלל על איזה ניצחון הם מדברים. אם הם מתכוונים לשלום, הרי שהשלום מעולם לא היה כל כך רחוק. אבל האידיאות הוא, שמשרת כחבר-כנסת, אמר שזה בסדר, שאני יכול לישון בשקט בלילה, שמצבנו הביטחוני לא היה מעולם כל כך טוב. ומצאתי אפילו איזה פראפסי-כולוג מטורף, שסידר לי לדבר עם המתים מהגדרו שלנו, שנמצאים באיזה בסיס עורפי בג'רדן. ומלאך מתרומם מכסה להם את הפנים בכל לילה.

השלום שלי

והשלום שלהם

לפני שיש וחצי שנים הלכנו להביט אל הים, והוא היה כחול כמו שרק ים יודע להיות. אחר כך התחילו לשטוף לנו את המוח בחיזוקי ניצחון מאוסיים. והלכנו גאים ברחובות השפע, שורקים את „הגשר על הנהר קוואי“, ומחפשים אשה, דירה, מקצוע, כסף... ומנסים להשתחרר מן ה"סיוט ולהאמין למהזיגיוני הנפלאים המ"פומים בראש חוצות: „מצבנו הביטחוני מעולם לא היה כל כך טוב“.

שהשתלט עליך בזמן האחרון הוא בהחלט לא במקום. תאמין לי, שזה בהחלט לא המחול שלך. אנחנו הרי ידענו כל הזמן שאתה אפס וחדל אישים. אז אל תהיה לי כל כך שבור, ותתנחם בי עובדה שמעולם לא היית מסוגל להתמו-דר גם עם הבעיות הצנועות ביותר. אז איך היית יכול לעצור את המילחמה ה"זאת? כאן אצלנו הכל בסדר: חוץ מה"פישמשים ונחננו רק נופלים בין הכיסאות שלכם... נופלים בין הכיסאות שלכם...".

נופלים בין הכיסאות שלכם. אני בן שמונה-עשרה, עשרים ושש, שלושים ושתיים. עשרים ושש זה גיל טוב כדי לחיות ולמות בבת אחת. בחיים עוד לא לקחתי טריפ כזה, מלבד, אולי, בגיל תשע-עשרה במלחמת „ששת-הימים“, בי רמת-הגולן, אחרי כיבוש תל-אביב-ישראל, כשאחד משרי הממשלה הגיע אלינו, וביי שר לנו בחיך דק שניצחנו.

„אתה ניצחת“ אמרו לו אלה שנשארו „אנחנו הולכים להביט אל הים“.

ואחרי חודשיים של סיוטים וצעקות „הור, בש!“ באישון לילה, התחילו לצאת אלי כומי הניצחון. ובעתון כתבו שהיינו נפלי

אל הכנסת, להצביע עליהם, ולהגיד: אתם שיקרתם אותי, אתם הרגתם את החברים שלי!

אבל מה שקרה לי, זה דבר נורא: אני מוקף בדברים שלא מעניינים אותי. חברי לנשק, כמעט כולם, נהרגו או נפצעו, או כמוני, חיים בעודם מתים, או ההיפך. אז מי בעצם נשאר כאן בחיים? כמה להקות צבאיות ששרות: „העולם כולו נגדנו“ גם אני.

למחרת בבוקר, אני בסיט אחר הלקוח מתוך „הרצוג“ של סול בלו, אחד הספרים שהיו אהובים עלי במיוחד, כשעוד הייתי חי. ואני כותב גלויות כתומות שמחלקים לחיילים. גלויה אחת אני מקדיש לחבר-כנסת בן אלף, מטומטם אחד שנבחר על ידי עצמו להיות בוועדת-הביטחון של המ"דינה הביטחונית שלנו. אני כותב לו מלב „אדוני“.

אתה בטח מתפלא מה פתאום אני כותב לך את הגלויה הזאת. אני בטח בסך הכל חייל שמשרת בצד השני של התעלה! ואתה חבר-כנסת מחורבן שלא משרת את אף אחד. לא לא, מותק, אני לא מאשים אותך בכלל, וחדיכאון

אני הולך להביט אל הים. ואני מקווה שהוא עוד גדול וכחול. לפחות מרגיש רחוק מכל מה שפעם היה קרוב, אז אני הולך להביט אל הים. אולי אגלה ספינה באופק הרחוק, אבל אם שוב יצוף לי איזה בקבוק עם הודעה ממשלתית, אני אפילו לא אפתח אותו. ואידיוט מי שמאמין להם שוב. אני הולך להביט אל הים, הקצף הלבן המסמן את קצה הגלים אומר לי יר-תר מכל הצהרות המנהיגים, הדגל, המור-לדת, העתון, הרדיו, הטלוויזיה. אני הולך להביט אל הים, וכל דבר לא אומר לי דבר מלבד מה שהוא באמת, גשם נופל על המים, ואני לא צריך לבכות, הים הוא הדמעות שלי.

אני הולך להביט אל הים. במעיל גדול אשב לי על החול, ואל תרחמו עלי, מספיק שאני מרחם על עצמי, אתם יכולים לבוא לשבת על ידי, יש מקום לכולם על שפת הים. רק אל תגידו לי מי מת ומי חי ומי נפצע ומי ניצח ומי הפסיד ומי צודק ומי אשם. זה לא מעניין אותי יותר. וזה חשוב לי שהפעם תאמינו לי, משום שלא תמיד אמרתם את האמת, הפעם אני אומר את האמת: אני הולך להביט אל הים. ואני לא צריך שום דבר שהוא לא ים. אני חי אבל את מה שמת בי לא תחזירו לי לעולם.

אני הולך להביט אל הים.

הכל בסדר

חוץ מהפישפשים

מטומה-התובלנה הענק נוחת לאט על תל-אביב, וצנחנים מוזקנים מביטים בעיניים אדומות על שפע האורות ש-למטה. בתנועה עייפה הם מעבירים ידיים שרוטות מלילות של חפירת שוחות על חתליהם המאובקים.

„אנחנו יפים אהה?“ אומר אחד מהם. „מי ניצח?“ שואל חברו, בריצינות גמור.

רה.

באפי עדיין עולה ריח הגוויות השרופות. כלב רעב מרכס גוויה של אייב, בצד הרגשת הכרת התודה שנשארת בחיים, מתגנבת אל ליבי תחושה שהשתתפתי בסרט פורנוגרפי, והערב אני עוד צריך לגשת להורים של יורם, לאשתו של צביקה, לילדים של יואב, לדני ולאריה אין משפחה בארץ.

„ספר לנו בדיוק איך שזה קרה?“ ישאלו ההורים, הנשים, האהובות, הילדים, הירח, השמש, הכוכבים שלי, האלוהים שלי, כי קופסה הקטנה שעל הדלת: ספר לנו כי דיוק איך זה קרה.

מאוחר בלילה, אני אצעק מתוך שינה „חובש! חובש!“ ושוב, בפעם השניה, בחיי, אצטרף למפלגת המטורפים הזמניים, הלומי הקרב, המתים בעודם חיים. או יצוצו כל מיני אנשים שפתאום אני לא מכיר, קרובי משפחה, ידידים עורפיים, והם יתפלאו שהחיוך שלי טעון בדמעות, ולא כל שם של מת מעביר בי צמרמורת.

אני הולך להביט אל הים: אתה הולך לאן? להביט אל הים, למה? למה? למה שאתה חזרת משם, אתה צריך ללכת אל הממשלה, אל המנהיגים,